

Minnesanteckningar från Dialogmöte 27 november 2024

Inbjudan till Dialogmöte om Energi- och Miljö Center Sobacken skickades ut med ett vykort i slutet på oktober om kommande möte. Detta till ca 500 adresser och ca 20 externa personer deltog på mötet.

Arbetsplatsolycka november 2023

I november 2023 skedde en arbetsplatsolycka på Sobacken. En av Borås Energi och Miljös förare körde på en extern chaufför som var och lämnade biobränsle. Personen som blev påkörd avled.

Direkt efter olyckan inträffade påbörjades ett arbete för att klargöra orsaken till olyckan och föreslå förbättringsåtgärder för att undvika liknande händelser i framtiden.

Utredningen blev klar i mars 2024 och den skickades då till Arbetsmiljöverket som nu avslutat ärendet eftersom de anser att företaget uppfyller kraven på förändringar i arbetsmiljön. De insikter vi fått och de åtgärder som genomförts har spridits i branschen för att på så sätt bidra till att något liknande inte sker igen.

Fasadbyte – kraftvärmeverk

Vid byggnationen av kraftvärmeverket på Sobacken krävdes det att cellplast inte skulle användas i byggnaden, detta eftersom det skulle kunna bli en framtida försäkringsfråga med tanke på brandrisk. Dock visade det sig att entreprenören trots allt monterat cellplast i fasaden. Borås Energi och Miljö gick till skiljedom mot entreprenören och vann. Domen kom för ca 1,5 år sedan och under sen-våren 2024 påbörjades arbetet med att byta fasad.

Det tog tid att komma i gång eftersom man först ville testa vilken metod som var bäst. Det man kom fram till var att det bästa var att knacka ner betongen och sedan avlägsna cellplasten. Under processen att ta ner cellplasten har man hela tiden ett system i gång där cellplasten som tas ner kontinuerligt suggs upp. Det är ca 2 veckor kvar av knackning.

Helt klar beräknas fasaden vara i april 2025. En fråga uppkom kring projektets ekonomi och de pengar som tilldömdes vid skiljedomen kommer att täcka alla kostnader för projektet med god marginal.

Biogas i samarbete med ST1

I början på året invigdes ST1:s anläggning på Sobacken. Där produceras både komprimerad och flytande biogas. Den flytande biogasen används för tunga transporter. Via ST1:s distributionsnätverk når biogasen från Borås ut i hela Norden. Sedan april går produktionen för fullt vilket bland annat innebär att vi framöver kommer minimera volymen facklad gas.

Avvattning av blöta massor och avfall

En avvattningsplatta har anlagts under året. Man får inte deponera blöta eller flytande material och avvattningsplattan gör att vi kan avvattna material som förberedelse till deponi. Detta ger oss möjlighet att ta emot även sådana material.

Ny deponietapp på Sobacken

En ny deponietapp etableras på Sobacken. I början av projektet var det en del sprängningar men dessa är nu klara. Även nästa yta är förberedd, dock har det inte lagts en bottentätning där ännu. Det har även konstruerats ett utjämningsmagasin där vatten kan ansamlas innan vattnet går vidare till lakvattendammen.

På den gamla deponin pågår arbete med sluttäckning. Under 2023 sluttäcktes ca 6 600 m². En slänt på ca 15 000 m² mellantäcktes under 2024. Nästa sluttäckning på ca 8 000 m² är planerad till våren 2025.

Det kommer att anläggas ett växtetableringsskikt ovanpå. För tillfället består detta av gräs. Förslag från mötet var att undersöka möjligheterna att så ängsblommor i växtskiktet för att gynna pollinerare.

Cirkulär masshantering på Sobacken

På Sobacken arbetar företaget med cirkulär masshantering för att i den mån det är möjligt återvinna schaktmassor och minska massor till deponi. Kan man återvinna schaktmassor minskar användningen av jungfruliga jord- och bergmaterial. Genom att skapa cirkulära flöden kan man även minska mängden transporter.

Marknaden för cirkulära massor är däremot tuff där jungfruliga material konkurrerar. Hur mycket som kan återvinnas beror också på vad som kommer in och hur rena materialen är. Företaget arbetar löpande med att identifiera möjliga samarbetspartners och öka andelen återcirkulerade material.

Buller- och nedskräpningsåtgärder

Under året har bullerstaket uppförts vid bränsleberedningen. Murarna är utformade för att ta ytterligare buller.

Det städas kring Sobacken och vägarna runtomkring flera gånger på år. Alla transporter som ankommer ska vara nätade, men det finns företag som missköter sig. Företaget följer upp och påpekar alltid brister.

Sedan mitten av förra året tog Borås Energi och Miljö över skytteln som går mellan Sobacken och Ryaverket i egen regi. Alla transporter som går emellan är täckta och vi arbetar med att sopa av utanpå innan transporterna går för att undvika nedskräpning.

Nytt miljötillstånd för Sobacken

Ändringstillståndet gäller för avfalls- och biogasanläggningarna och är en anpassning av befintligt tillstånd för dagens verksamhet och utveckling av anläggningen. Med det nya tillståndet kommer högre miljökrav. Ett projekt är i gång där man undersöker möjligheten till ett reningsverk som kommer kunna hantera tungmetaller och PFAS.

Inkomna synpunkter

Inkomna synpunkter under perioden berör främst lukt och buller. Gällande buller har färre synpunkter inkommit 2024 jämfört med året innan, synpunkter kring lukt har ökat under 2024 jämfört med 2023.

Lukt

Under perioden har vi haft mycket inkommande matavfall, åtgärder har vidtagits där vi kört in materialet i förbehandlingsanläggningen.

Under augusti, september och oktober har den fläkt med kolfilter som ska ta hand om lukt i förbehandlingen haft problem med styrningen. Den är nu handställd och går kontinuerligt tills styrningen är åtgärdad. Vi har även haft en port till förbehandlingen som blev påkörd och därefter inte fungerat som den skulle.

Det har varit en driftstörning i deponigasanläggningen från den gamla deponin, arbete pågår med att åtgärda detta.

Vi har även behandlat oljeskadad jord, en plan är nu gjord för bortforsling av de oljeskadade massorna.

Buller

Vi har haft en entreprenör som arbetat utanför tillåtna tider men det är återkopplat och åtgärdat. Ombyggnation av 41:an kan vara en bidragande orsak till att närboende upplever buller.

Dialog Sobacken

På hemsidan under dialog Sobacken finns aktuell information för boende runt Sobacken. Vi vill påminna om att ni fortsätter registrera synpunkter gällande lukt, buller eller andra typer av synpunkter (både positiva och negativa).

Ni kan enkelt rapportera in på dialogsidan på Borås Energi och Miljös hemsida www.borasem.se/dialog eller till Kundcenter via mail eller telefon, kund@borasem.se eller 020-97 13 00.

Inskickade frågor och andra övriga frågor

- Kommer sanering av Viskan att påverka avloppsutsläppet i Rydboholm? Oavsett vad som beslutas så kommer miljökraven fortsatt vara på samma höga nivå. Vi kommer att släppa ut avloppsvatten under saneringen. En löpande dialog pågår med projektet, men inga beslut finns ännu på plats. Vi kommer med största säkerhet vara inblandade på något sätt. Under året har ett antal prover tagits, man har tagit upp massor och stabiliserat dessa. Man är nu i slutfasen av rapportskrivningen som från början skulle vara klar vid årsskiftet men som förlängts över Q1 2025. När denna är klar påbörjas tillståndsprocessen som tar ytterligare ett par år. Borås Energi och Miljö är inte inblandade i denna fas utan det är Borås stad och deras konsulter som sköter det arbetet. Förhandlingar pågår också kring ansvarsfrågan.
- Utbyggnation, vattenpåverkan runtomkring och eventuella framtidsplaner? Vi kommer att vilja hålla oss på den ytan vi har idag och utveckla den. Det

kommer ett nytt EU-direktiv där man ska rena från läkemedel, det finns det plats för på den befintliga ytan.

I vårt tillstånd ingår att vi löpande ska kontrollera och mäta i vattendrag både uppströms och nedströms. Alla kringliggande vattendrag samt grundvatten kontrolleras på en mängd punkter.

- Hur går processen till med uppdelning av plast/papper i till exempel mjölkförpackningar?

Under presentationen visades information från Arlas hemsida gällande mjölkförpackningarna med plastkork. Mjölkpaketen görs av helt ny kartong, återvunnen kartongfiber är inte tillåten i mjölkpaket. När paketen lämnas till förpackningsinsamlingen kan kartongfibrerna återvinnas och användas i bland annat tvättmedels- och flingpaket.

När förpackningen kommer till pappersåtervinningen skiljs plasten från pappersfibrerna i en process med varmt vatten. Pappersfibrerna återvinns till bland annat papperskassar och kartonger. Plastresterna har högt energivärde och kan utnyttjas för förbränning till energi. Det pågår projekt för att också kunna materialåtervinna plasten.

- Vad händer med all plast som vi sorterar ut?

All plast vi samlar in hamnar i vår anläggning och levereras sedan till Svensk plaståtervinning i Motala. De materialåtervinner den plast som går att återvinna och resterande går till energiåtervinning. Vi vill öka insamlingen för då ökar återvinningen. Dock sätts produkter på marknaden som är svåra att återvinna. Det kan handla om färger eller olika materialblandningar.

Undvik onödig plast och välj ofärgad plast när du kan!

Hårdplast från ÅVC:erna går vidare till Stenas anläggning i Småland. Där görs dom plastflakes och pellets som kan gå vidare till nya produkter. Även där finns problem med att allt inte går att återvinna.

- Sönderhackat material hittas i skogen kring Sobacken.

Det är svårt att undvika det helt. Men det som inkommer till Sobacken förvaras inomhus så det material som hittas i skogen är förmodligen fraktat av fåglar/djur.

- En ökning av korpar i området.

Närboende upplever att det etablerats korpar i området som hen inte iakttagit tidigare. Vi har inget direkt svar på frågan om varför men ett antagande är att korparna hittar mat i området. Problemen med måsar upplevs dock som mindre än tidigare.

- Buller upplevs generellt som bättre. Närboende upplever dock ett ljud som låter som metall mot metall, ungefär som en container som stängs. Det hörs ibland sent på kvällarna runt 21-21.30. Det kan vara upprepande men inte taktfast. Företaget tar med sig frågan och undersöker saken.

- Ljus från anläggningen

Det upplevs som ljusare från anläggningen i Norra Fagerhult. Det härleds till flisplan där arbete pågår fram till kl. 22.00 under uppvärmningssäsongen. Då behöver det vara ljust så att arbetsmiljön är tillfredsställande, när arbetet är klart för dagen dimmas ljuset ned.

- De frågor som inte besvarats ovan återkommer bolaget med svar på www.borasem.se/dialog.